

Kehtestatud kaitseministri 28.11.2023. a
käskkirjaga nr 165

Kaitseväge peastaap
väljaõppeosakond
väljaõppe jaoskond

Sirgala harjutusvälja arendusprogramm

Tallinn
2021

SISUKORD

SISUKORD	2
ALUSDOKUMENDID.....	3
MÕISTED JA LÜHENDID.....	4
1. HARJUTUSVÄLJA EESMÄRK JA TULEMUSED	5
2. HARJUTUSVÄLJA ARENDAMISE JA KASUTAMISE PÕHIMÕTTED.....	5
3. HARJUTUSVÄLJA ARENDAMISE ETAPID	6
4. VÄLJAÕPPEEHITISTELE ESITATAVAD NÕUDED	6
5. TEEDEVÕRK.....	8
6. VÄLJAÕPET TOETAVAD OBJEKTID	8
7. HOOLDUS JA TEENUSTE TAGAMINE	9

ALUSDOKUMENDID

- RKAK 2021–2030
- Vabariigi Valitsuse 12.06.2008 korraldus nr 272 „Kaitseväe Sirgala harjutusvälja asutamine ja riigivara tasuta üleandmine“.
- Kaitseministri 28.12.2010 määrus nr 26 „Kaitseväe ja Kaitseliidu harjutusväljale ja lasketiirule esitatavad nõuded ja kasutamise kord“.
- Kaitseväe juhataja 31.07.2019 käskkiri nr 183 „Laskeväljaõppe eeskiri“.
- Kaitseväe juhataja 21.01.2015 käskkiri nr 15 „Kaitseväe ja Kaitseliidu lõhkeväljaõppe eeskiri“.
- Kaitseväe juhataja 24.03.2006 käskkiri nr 72 „Linnavõitluslinnaku kontseptsioon“.
- Kaitseväe juhataja 26.01.2015 käskkiri nr 20 „Kaitseväe ja Kaitseliidu lõhketööde ohutuseeskiri“.
- Kaitseväe juhataja 03.07.2017 käskkiri nr 150 „Kaitseväe ja Kaitseliidu väljaõppe ohutuseeskiri“.
- Vaivara Vallavolikogu 30.09.2010 otsus nr 59 Sirgala harjutusvälja detailplaneeringu kehtestamine.
- Eesti Energia Kaevandused AS ja Kaitseministeeriumi 02.05.2016 „Heade kavatsuste kokkulepe“.
- Eesti Energia, Enefit Kaevandused ja Kaitseväe 11.04.2018 memo „Sirgala harjutusvälja koosarendamine“.
- Ida-Viru maavanema korraldused 28.12.2016 nr 1-1/2016/278 ja 08.02.2017 nr 1-1/2017/25 Ida-Viru maakonnaplaneering 2030+.
- Keskkonnaministeeriumi kantsleri 06.09.2016 käskkiri nr 856 „Enefit Kaevandused AS kaevandamislubade KMIN-073, KMIN-046, KMIN-074 ja KMIN-087 muutmine. Maarendilepingu pikendamine 2019. aastal“.
- Sirgala harjutusvälja ehitusprojekti keskkonnamõju hindamise programm (28.05.2020). Mõjude hindaja Hendrikson&Ko OÜ.

MÕISTED JA LÜHENDID

Harjutusmoon on välimuselt sarnane laske- ja lahingumoonaga, sisaldades vähendatud koguses lõhke- või pürotehnilist ainet ning seda kasutatakse lahingumoonana toime ja mõju imiteerimiseks. Harjutusmoon on nt paukpadrun, harjutusgranaat, harjutusmiin.

Harjutusväli on maa- või mereala koos selle kohal oleva õhuruumiga, ja seal asetsevate väljaõppeehitiste kompleks, kus korraldatakse Kaitseväge ja Kaitseliidu üksuste taktikalisi harjutusi, õppusi, laskmisi ja lõhketöid ning katsetatakse relvi, lahingumoonu, lahingu- ja muud tehnikat.

Harjutusvälja vastutav isik on harjutusvälja kasutamise koordineerimiseks ja ohutuse tagamiseks määratud isik.

Käsigranaadi viskeala on ala, mis on kohandatud käsigranaadi viskamiseks.

Lahinglaskeharjutus on kõrgendatud riskiastmega harjutus, milles omandatakse oskused tegutsemiseks lahinguolukorda imiteerivates olukordades koostöös teiste relvade relvasüsteemide ja üksustega.

Laskeala on laskejoone ja sihtmärkide vahele jääv ala.

Lasketiir on väljaõppeehitis, kus lastakse käsitulirelvadest.

Laskeväli on relva- ja lahinglaskeharjutuste läbiviimiseks kohandatud väljaõppeehitis.

Lõhkamiskoht on ala, kus lõhatakse lõhkematerjale.

Mehhaniseeritud allüksus on allüksus kelle transpordivahendiks on soomustranspordivahend (näiteks XA-188 PASI).

Ohuala on ruumiline ala, kuhu laskmiste, lõhketööde, käsigranaatide viskeharjutuste ja muu ohtliku tegevuse ajal peab ligipääs kõrvalistele isikutele olema tõkestatud ja rangelt keelatud, kuna seal viibimine on eluohtlik.

Sihtmärgiala on eraldiseisev või väljaõppeehitise osa, kuhu paigutatakse laskeharjutuse läbiviimiseks sihtmärke.

Sihtmärk on tabamiseks valitud objekt, mis matkib vastase üht või mitut tunnust: mõõtmeid, kuju, vormi, värvust, liikumisviisi, -kiirust vms.

Soomus allüksus on allüksus, kelle relvastusse kuuluvad lahingumasinad või tankid (näiteks CV9035 või Leopard 2A5).

Tagavall on maapind, mis tõuseb vahetult sihtmärkide taga, moodustades valli või seina, mille eesmärgiks on kinni püüda otsesed lasud, mis jäävad tulekoonuse piiridesse ning vältida esimesest tabamispunktist pörkuva rikošeteerumise ohtu. Valli võib ehitada pinnasest või kasutada looduslikku mäge, mis viiakse vastavusse nõuetega.

Taktikaala on väljaõppeehitis, kus viiakse läbi harjutusi ja kasutatakse imitatsioonivahendeid (paukpadrun, valgusrakett jne), mille ohuala on personali visuaalse kontrolli ulatuses.

UXO (*unexploded ordnance, lõhkemata lahingumoon*) ala on ala kuhu võib lasta lõhkevat moonu ja kus liikumine reeglina ei ole lubatud.

Õppemoon on õppevara, mis välimuselt sarnaneb laske- ja lahingumoonaga, kuid ei sisalda lõhke- ega pürotehnilist ainet (nt õppepadrun, õppegranaat, paukpadrun). Õppemoon on tähistatud sõnaga „õppe-“, „dummy“, „inert“, „drill“ või „ex“.

UGL (*underbarrel grenade launcher*) vintraua rauaalune granaadiheitja.

Väljaõppe läbiviija on isik, kes vastutab tegevuse eest vastavalt tegevuskäsule, KV ja KL väljaõppe ohutuseeskirjade, harjutusvälja kasutuseeskirjale ja väljaõppeehitiste kasutusjuhendile.

Väljaõppeehitis on sõjaväelise kõrgendatud riskiastmega väljaõppe, võistluste või muu tegevuse alaliseks või ajutiseks läbiviimiseks ehitatud nõuetele vastav ehitus koos seadmetega (nt lasketiir, laskeväli, käsigranaadi viskekoht jne), kus volitatud ja kvalifitseeritud personal viib tegevusi läbi vastavalt väljaõppeehitise kasutuseeskirjale.

SISSEJUHATUS

Harjutusvälja peamine ülesanne on võimaldada Kaitseväge üksustel ohutult läbi viia kõrgendatud riskiastmega väljaõppeüritusi.

Sirgala harjutusvälja arendusprogramm kirjeldab harjutusvälja eesmärki ja lõpptulemust, arendamise ja kasutamise põhimõtteid, arendamise etappe, väljaõppeehitiste esitatavad nõuded, harjutusväljale rajatavat teedevõrku, väljaõpet toetavaid objekte, hoolduse ja teenuste tagamist.

Sirgala harjutusväli, sh perspektiivne laiendus (kokku ca 122 km²) asub Ida-Virumaal Narva-Jõesuu linna, Toila valla ja Alutaguse valla haldusterritooriumitel.

Sirgala harjutusväli paikneb valdavalt endise põlevkivikarjääri pealmaakaevanduse territooriumil. Loomaks tingimused allüksuste koostegevusharjutuste läbiviimiseks Kaitseväge vajadustest lähtuvas mahus, on vaja kujundada maastikku viisil, mis arvestab olemasolevat keskkonda ja keskkonna uuringutest tulenevaid võimalikke muutusi.

Sirgala harjutusvälja arendamisega seotud tegevusi koordineerib Kaitseväge peastaabi väljaõppeosakonna väljaõppe jaoskond.

1. HARJUTUSVÄLJA EESMÄRK JA TULEMUSED

Sirgala harjutusvälja arendamise peaeesmärgiks on võimaldada samaaegselt 2 mehhaniseeritud kompanii lahinglaskeharjutuste läbiviimist kaitse ja rünnaku ülesande täitmisel, toetatuna lahingtoetus ja lahingteenistustoetuse üksustest.

Sirgala harjutusväljale arendatakse:

1. laskevälju, mis võimaldavad:
 - a. ühe mehhaniseeritud jalaväekompanii lahinglaskeharjutuste läbiviimist;
 - b. tankitõrje raketikompleksi relvalaskeharjutuste läbiviimist;
 - c. raskekuulipilduja relvalaskeharjutuste läbiviimist;
 - d. jalaväelahingumasina pearelva (kuni 35 mm) kalibreerimist ja sisselaskmist;
2. UXO alasid, mis võimaldavad suurtüki- või miinipildujapatarei tasemel laskeharjutuste läbiviimist;
3. käsigranaadi viskeharjutuste alasid;
4. UGL treeningala;
5. C-kategooria lõhkaja väljaõppeala;
6. kompanii taseme linnavõitlusõppe ala.

2. HARJUTUSVÄLJA ARENDAMISE JA KASUTAMISE PÕHIMÕTTED

Harjutusvälja alad Sirgala ja Viivkonna (vt joonis 1) arendamise eesmärk on luua tingimused harjutusvälja peaeesmärgi saavutamiseks. Harjutusvälja ala Toila (vt joonis 1) arendamise eesmärk on luua tingimused taktikaharjutuste läbiviimiseks, tagada piisav ruum tekkivate ohualade mahutamiseks planeeritud harjutusala piiridesse ja võimaldada harjutusala tõkestamiseks.

Ohutus harjutusväljal tagatakse vastutava isiku ja väljaõppe läbiviija koostöös ning teavitades tegevusest elanikkonda ja teadmismajadust omavaid ametiasutusi.

Harjutusväli peab võimaldama lasta mittelõhkevat lahingumoonna (sh õppe- ja harjutusmoonna), tankitõrjerakette ja teha lahinglaskmistega seotud lõhketöid kogu harjutusvälja ulatuses. Harjutusväljal ei määrata kindlaks alalisi tulepositsioone ja mittelõhkeva laskemoona

sihtmärkide alasad. Nende asukohad võivad paikneda kogu harjutusvälja ulatuses. Väljaõppealad rajatakse selliselt, et võimaldada nende samaaegset kasutamist.

Harjutusväljal tekkinud ohualad, peavad jääma harjutusvälja piiridesse.

Joonisel 1 esitatud väljaõppeehitiste asukohad ja suurused on tinglikud. Väljaõppeehitiste lõplikud asukohad, asendid ja suurused pannakse paika koostöös planeerimise ja ehitustööde spetsialistidega, võttes aluseks väljaõppeehitistele esitatavad nõuded ja kohaliku maastiku.

UXO alad:

1. UXO alades on keelatud igasugune tegevus, kui see ei ole seotud ohutuse tagamisega, hooldusega ja sihtmärkide paigaldamisega.
2. UXO alal liikumine ohutuse tagamiseks, hoolduseks ja sihtmärkide paigaldamiseks on lubatud ainult koos isikuga kes on läbinud demineerimis alase koolituse. Täpse koolitustaseme määrab pioneeriinspektuuri ettepanekul Kaitseväge peastaabi väljaõppeosakond.
3. UXO aladesse on lubatud jätta lõhkemata lahingumoon ja nende tekkimisel harjutusi ei peatata. Harjutuste ajal UXO alas tekkinud UXO demineeritakse Riigi Kaitseinvesteeringute Keskuse poolt organiseeritud korraliste hooldustööde käigus.

3. HARJUTUSVÄLJA ARENDAMISE ETAPID

I etapis rajatakse Lääne juurdepääsutee ja väljaõppealad LV 1, UA 1, UA 2, G. Tähistatakse harjutusvälja piir, paigaldatakse statsionaarsed või vajadusel ajutised tõkkepuud.

II etapis rajatakse väljaõppealad linnavõitluslinnak, UGA LV 2, UA 3.

III etapis rajatakse lõhke väljaõppeala.

IV etapis rajatakse teeninduslinnak.

4. VÄLJAÕPPEEHITISTELE ESITATAVAD NÕUDED

1. LASKEVÄLJAD (LV)

1.1 LV 1 peab võimaldama:

- 1.1.1 ühe mehhaniseeritud kompanii lahinglaskeharjutuste läbiviimist kaitse ja rünnaku ülesande täitmisel, toetatuna lahingtoetuse ja lahingteenistustoetuse üksustest;
- 1.1.2 laskeharjutuste läbiviimist tankitõrjeraketikompleksile, raskekuulipildujatele ja jalaväelahingumasinatega pearelva (kuni 35 mm) kalibreerimist;
- 1.1.3 jalgsi ja maastiku masinatega läbimist;
- 1.1.4 võtta positsioone, millelt otsenähtavus võimaldab sooritada laske laskedistantsiga kuni 2000 m;
- 1.1.5 laskeväljal olev maastik võib sisaldada metsasaari diameetriga kuni 100 m;
- 1.1.6 laskevälja otse nähtavus peab olema 50% ulatuses 500 meetrit, 30% 1000 m, 10% ulatuses 1500 m ja 10% ulatuses 2000 m.

1.2 LV 2 peab võimaldama:

- 1.2.1 ühe mehhaniseeritud kompanii lahinglaskeharjutuste läbiviimist kaitse ja rünnaku ülesande täitmisel, toetatuna lahingtoetuse ja lahingteenistustoetuse üksustest;
- 1.2.2 laskeharjutuste läbiviimist raskekuulipildujatele ja jalaväelahingumasinatega pearelva (kuni 35 mm) kalibreerimist;

- 1.2.3 võtta positsioone, millelt otsenähtavus võimaldab sooritada laske laskedistantsiga kuni 1500 meetrit;
- 1.2.4 jalgsi ja masinatega läbimist;
- 1.2.5 laskeväljal olev maastik võib sisaldada väikeseid metsasaari diameetriga kuni 100 meetrit;
- 1.2.6 laskevälja otsenähtavus peab olema 50% ulatuses vähemalt 500 meetrit 30 % ulatuses 1000 meetrit ja 20 % ulatuses 1500 m.

2. UXO ALAD

2.1 UXO alad peavad võimaldama harjutada kaudtule üksustel:

- 2.1.1 sihtmärgi määramist;
- 2.1.2 sisselaskmist;
- 2.1.3 tule korrigeerimist;
- 2.1.4 sihtmärgi mõjutamist;
- 2.1.5 tuleülekannet.

2.2 UXO ala 1 ja ala 3 peavad võimaldama harjutada punktis 2.1 toodud tegevusi miinipilduja- ja suurtükipatareil (12 relva, kuni kaliibriga 155 mm).

2.3 UXO ala 2 peab võimaldama harjutada miinipildujarühmal (6 relva, kuni kaliiber 120 mm) punktis 2.1 toodud tegevusi ning olema disainitud selliselt, et ala saaks kasutada mehhaniseeritud kompaniid kaitse ja rünnaku ülesande täitmisel.

3. LINNAVÕITLUSLINNAK

3.1 Linnavõitluslinnaku ala peab võimaldama:

- 3.1.1 laskeharjutusi hoonetest välja ja piki tänavaid laskmiseks;
- 3.1.2 läbi viia nii baasväljaõpet üksiksõduritele kui ka kollektiivset kuni kompaniisuuruse üksuse väljaõpet.

4. LÕHKE VÄLJAÕPPEALA, LÕHKEKOHT

4.1 Ala peab võimaldama:

- 4.1.1 C-kategooria lõhketööde läbiviimist;
- 4.1.2 demineerimisõppe ja -tööde läbiviimist.

4.2 Alal on eraldatud osa, mis peab võimaldama Päästeametile (PäA) demineerimise töid teha ja ei tohi ühtida Kaitseväe (KV) poolsete lõhkamispaikadega.

4.3 KV ja PäA vastastikused tegevused ei tohi segada üksteise tegevusi. Sobiv asukoht leitakse koostöös Päästeametiga.

4.4 Kaitsevägi ei arenda Päästeametile eraldi ala, vaid tagab alale juurdepääsu ja kasutamise.

5. UGL TREENINGALA (UGA)

5.1 UGA peab võimaldama:

- 5.1.1 kahele viskajale käsigranaadi viskekohta ja -ala;
- 5.1.2 viiele laskjale UGL laskepositsiooni (sh lahingumoonaga laskmiseks) imiteerimaks laskmist hoones sees;
- 5.1.3 viiele laskjale UGL laskmiste jaoks sihtmärkide paigutust, mis imiteerib sihtmärke hoone I ja II korrusel ning kaevikus.

5.2 Käsigranaadi viskeharjutused ja UGL laskeharjutused peavad saama toimuda samaaegselt. Punktis 5.1.2 ja 5.1.3 tegevuste ohualad võivad kattuda.

6. KÄSIGRANAADI VISKEALA

Käsigranaadi viskeala peab võimaldama 2 viskajale käsigranaadi viskekohta ja –ala.

5. TEEDEVÕRK

Teedevõrk peab tagama erinevate õppuste läbiviimist ja harjutusvälja hooldamist ning moodustama ühtse teedevõrgu. Väiksemate kraavide ja ojade ületamiseks tuleb rajada truupe. Sirgala harjutusväljale ehitatakse esimese kategooria teed¹ kuna pinnas ei vaja suuremahulist ettevalmistust ja on hea kandvusega.

Lääne küljele rajada uus juurdepääsutee pikkusega ca 10 km, eesmärgiga tagada parem ühendus Jõhvi linnakuga ning suunata sõjaväekolonnid eemale Tallinn-Narva maanteelt. Teed tuleb jätta samale tasapinnale olemasoleva maastikuga. Kraavide rajamine ainult äärmisel vajadusel ja see peab olema kooskõlastatud Kaitseväe esindajaga.

Projekteerija ei pea arvestama Maanteeameti poolt kehtestatud teede ehituslike normidega, mis piiravad oluliselt Kaitseväe tegevust nendel teedel. Oluline on kandvuse ja ohutuse tagamine. Harjutusväli on samavõrdsete ristmike ala ning vastav teavitust pannakse harjutusvälja piirile sisenemiskohtadesse infotahvlile.

6. VÄLJAÕPET TOETAVAD OBJEKTID

1. HARJUTUSVÄLJA TÄHISTUS

Harjutusvälja ja ohuala tähistamisel lähtutakse Kaitseministri kehtestatud korrast. Teed harjutusvälja välispiiril tõkestatakse statsionaarsete tõkkepuudega või läbikaevamistega. Tõkkepuud on suletud ohtliku tegevuse toimumise ajal. Harjutusvälja peamiste juurdepääsuteede äärde paigaldatakse infotahvlid harjutusvälja kaardiga ja harjutuste graafikuga ning signaalvahendid, mis märgivad ohtlikku tegevust (lipud, signaaltuled). UXO alade välispiir tähistatakse.

2. TEENINDUSLINNAK

2.1 Teeninduslinnak peab võimaldama:

- 2.1.1 majutust siseruumides kuni 180 inimesele;
- 2.1.2 majutust välitingimustes kuni 180 inimesele;
- 2.1.3 hügieeni tegemise võimalusi;
- 2.1.4 õppeklassi siseruumides kuni 40 inimesele;
- 2.1.5 varustuse ja relvastuse hooldust kompanii suurusele üksusele;
- 2.1.6 kuni 35 masina parkimist;
- 2.1.7 Kaitseväe infosüsteemide kasutamist.

2.2 Teeninduslinnaku territooriumile rajatakse harjutusvälja teenindavale personaliile laod ja töökohad.

2.3 Majutusalas peab olema elektri ja vee väljavõtte võimalused.

3. ELEKTRIVARUSTUS JA SIDE

¹ Esimese kategooria tee on 7 m lai tee, teljekandevõimega 12 tonni ning mõlemal pool teed ei tohi olla puid ega põõsaid vähemalt 4 meetri ulatuses sõidutee servast.

- 3.1 Elektrivarustus on tagatud Sirgala harjutusvälja teeninduslinnakus, majutusalas ja linnalahingualal (alalised hooned).
- 3.2 Operatiivseks hädaolukorrale reageerimiseks tuleb kogu Sirgala harjutusväljal tagada hea side GSM ja ORS võrkudes ning lisaks side KV võrgus, soovitatavalt peaks olema tagatud ka mobiilne andmeside. Kaabelside ühendused luuakse ainult teeninduslinnakusse.
4. VEEVARUSTUS JA KANALISATSIOON
Sirgala harjutusvälja teeninduslinnakusse rajatakse autonoomne joogiveevarustus ja reovee kogumissüsteem. Kuni rajamiseni toetatakse logistiliselt Jõhvi linnakule ning kohapeal tagatakse kuivkäimlad.
5. JÄÄTMEKÄITLUS
- 5.1 Harjutusväljal tekkinud jäätmete kogumine toimub teeninduskeskuse alal. Olmejäätmete kogumine ja vedamine toimub vastavalt Narva-Jõesuu linna kehtestatud korrale.
- 5.2 Lisaks olmejäätmete kogumisele toimub harjutusväljal militaarjäätmete kogumine, milleks on laskemoona hülsid ja pakendid. Need kogutakse teeninduskeskuses olevatesse kogumiskastidesse ja antakse üle jäätmekäitlejale.
6. TULEOHUTUS
Kõik tuletõrje veevõtukohad tähistatakse vastavate siltidega ning neisse kohtadesse rajatakse tuletõrjetehnikale ligipääs. UXO alade ümber rajatakse tuletõkkeribad.

7. HOOLDUS JA TEENUSTE TAGAMINE

- 7.1 Sirgala harjutusväljal on plaanis tagada järgmised teenused:
- 7.1.1 Sirgala harjutusväljal toimuva tegevuse ohutuse tagamise koordineerimine ja kontroll;
 - 7.1.2 erinevate sihtmärkide üleandmine üksustele;
 - 7.1.3 sihtmärkide ladustamine;
 - 7.1.4 laskeväljade, lasketiirude, lõhkamispaikade ja UXO ala üleandmine ning vastuvõtmine;
 - 7.1.5 majutuse ja joogivee tagamine;
 - 7.1.6 esmase tuletõrjevõimekuse pakkumine;
 - 7.1.7 teeninduslinnakust on võimalik saada ühendus erinevatesse infovõrkudesse ning on tagatud elekter;
 - 7.1.8 osaline valgustatus ja elektri kasutamise võimalused linnavõitluslinnaku alal;
 - 7.1.9 jäätmekäitlus (sh sõjalise otstarbega jäätmed).
- 7.2 Koos hoonete ja väljaõpperajatiste projektidega tellitakse objekti hooldust kajastav hoolduspass, milles kirjeldatakse kõik perioodilised hooldustööd ja nende teostamise sagedus ning maksumus. Läbi sellise tegevuse planeeritakse hoolduseelarved ja hoolduse sagedust.

Joonis 1.
Sirgala harjutusvälja piir. Väljaõppealade nimetused ja paigutus.

